

Principy Expertní rady evropských akademií (EASAC) Zásady dialogu akademické obce s politickou reprezentací

1. Úvod

Politici v Evropě i jinde ve světě se potýkají s problémy v mnoha oblastech. Jejich pochopení vyžaduje značné úsilí a znalosti; není snadné dospět k úsudku, který by vedl k nejhodnějšímu rozhodnutí. V informačním procesu moderní společnosti a při závažných politických rozhodnutích sehrává vědecké poznání zásadní roli. Úloha vědy je všeobecně uznávána a respektována a v této souvislosti narůstá i počet doporučení, jakým způsobem by měla vědecká obec získané poznatky politikům prezentovat.

Chceme-li, aby bylo vědecké poradenství politickým činitelům užitečné a společnosti prospěšné, mělo by být nezávislé a kvalitní. Jeho nezávislost je obzvlášť důležitá pro osoby odpovědné za politická rozhodnutí, kterým nabízejí „poradenství“ různé zájmové a lobbistické skupiny.

Akademie věd mají všechny předpoklady, aby poskytovaly nezávislé expertizy nezbytné pro vytváření politiky. Sdružují vynikající vědce, kteří stojí mimo politické, průmyslové a další partikulární zájmy, a mohou tak nestranným úsudkem politická rozhodování podpořit. Ne všechny akademie však mají s předáváním vědeckých poznatků a s poskytováním podpory pro politické rozhodování zkušenosti. Předkládané Zásady pomohou akademiím v jejich roli poskytovatelů vědecky podloženého politického poradenství.

2. Zásady

Zásady byly z velké části vypracovány na základě workshopů pořádaných sdružením národních akademií věd členských států Evropské unie EASAC (Expertní rada evropských akademií) v letech 2010–2011. Shrnují zkušenosti, které získaly Expertní rada a členské akademie při jednání s politiky a veřejností. Jejich hlavním záměrem je inspirovat a informovat akademie věd o zásadách dialogu při poskytování vědecky podloženého poradenství politickým činitelům – například členům parlamentu, eurokomisařům, generálním ředitelům a národním vládám členských zemí EU.

Záměrně se vyhýbáme termínu „pravidla“, který by mohl vést k domněnce, že v politice existuje jediný či ideální způsob zprostředkování vědeckého poradenství. V uvedených zásadách připouštíme, že se akademie věd zapojují do dialogu s politiky mnoha vhodnými způsoby s vědomím, že odlišná prostředí vyžadují různé přístupy. Rozhodnutí, jaká část zásad bude přijata, ovlivňují především různé okolnosti na národní úrovni. Akademie věd by proto měly tyto zásady přejímat a přizpůsobovat si je, aby zapadaly do kontextu, v němž budou uplatňovány.

3. Politický proces

Tvorba politiky se v některých případech znázorňuje jako cyklus:

Schéma představuje jednotlivé fáze politického cyklu a řešené otázky včetně důležitého prvního kroku, jímž je nastolování agendy, respektive rozhodnutí, kterým z problémů se zabývat.

V každé z těchto fází může věda přispět, avšak její přínos je důležitý zvláště v počátcích, zejména pokud jde o porozumění problému, vyhodnocení a stanovení možností řešení, hodnocení rizik a nejistot.

Vědecké obce někdy chtějí upozornit na problematiku, o níž se domnívají, že je pro společnost důležitá. V takových případech mohou být osloveny, aby vědecky přispěly do politické agendy ve fázi jejího nastolování. V jiných případech politici sami shledají určité téma za natolik společensky závažné, že vyžaduje odborné stanovisko, aby vyhodnotili nejistotu a rizika s ním spojená.

4. Řídící principy v dialogu vědy s politikou

FOTO: STANISLAVA KYSELOVÁ, AB

Senát Parlamentu ČR a Akademie věd ČR uspořádaly v březnu 2014 ve Frydlantském salonku Valdštejnského paláce kulatý stůl Praha v kontextu vědní politiky.

- 4.1. Poskytování efektivního poradenství vyžaduje dvoukolejný proces, tj. aby si politici i vědečtí poradci v dané problematice porozuměli a zjistili, jak společně určitých cílů dosáhnout.
- 4.2. Účelem dialogu je zajistit, aby byli politici informováni o vědeckých poznatcích, které jsou relevantní pro politické rozhodování v dané otázce. Dialog má zlepšit kvalitu politického rozhodování ve prospěch společnosti a budoucích generací.
- 4.3. Je nezbytné, aby vědecké poradenství bylo:
 - *relevantní*, tj. zabývalo se klíčovými otázkami politického života,
 - *věřohodné*, tj. mělo odpovídající vědeckou úroveň a bylo směrodatné,
 - *legitimní*, tj. proces jeho vytváření byl poctivý a čestný,
 - *aktuální*, tj. v rámci rozhodovacího procesu bylo poskytnuto v pravý čas.
- 4.4. *Relevance* poradenství dosáhnou akademie, politici a případní další aktéři, pokud naleznou porozumění v tom, jak danou záležitost koncipovat (předpokladem je společné vymezení problému a jeho nejdůležitějších aspektů a klíčových otázek, které mají být zodpovězeny).
- 4.5. Aby bylo poradenství *věřohodné*, měli by se zapojit vědci uznávaní ve svém oboru, kteří mohou podat odborné stanovisko a vyjadřovat se k vědeckým názorům relevantním pro dané poradenství a kteří k dotyčné záležitosti zaujmají věcný a objektivní postoj.
- 4.6. Aby poradenství bylo *legitimní*, měl by být proces jeho vytváření včetně vedení komunikace transparentní a otevřený; proto je nezbytné stanovit odpovídající postupy, deklarovat případné zájmy a vazby, zpřístupnit východiska, zprávy, poradenství a posléze je publikovat. Otevřenost vyžaduje, aby byly názory a poznatky účastníků vzaty v úvahu, náležitě zasazeny do problematiky a přihlíželo se k nim při vývoji poradenství.
- 4.7. Má-li být poradenství *aktuální*, musí být poskytováno včas. I když politici přímo akademie o pomoc nepožádají, mají být o dotyčné politické agendě informováni. Jelikož může poptávka po poradenství vyvstat kdykoli, mohou akademie zvážit ustavení stálých pracovních skupin, které by se věnovaly oblastem politiky, kde se dá vědecké poradenství očekávat.

5. Příprava dialogu

- 5.1. Vypracovat strategický plán dialogu akademie s politickými činiteli je prospěšné; měl by zahrnovat jak přínosy k dialogu, tak i jeho meze, srozumitelně stanovit, jakými kroky by se akademie měla řídit, aby bylo poradenství účinné.
- 5.2. Akademie by měla disponovat lidmi s patřičnými znalostmi, kteří se o dialog vědy s politikou přirozeně zajímají. Některé akademie se dokonce ochotně zapojují do práce v expertních skupinách a přispívají do veřejné debaty.
- 5.3. Schopný poradce potřebuje získávat dovednosti. Členové akademie, třebaže jsou významnými odborníky ve svém oboru, se mohou při vytváření dialogu vědy s politikou mnohému přiučit. Pro nové členy akademie to může představovat prostor pro spolupráci se zkušenějšími členy i k získávání dovedností, jak vědecky podložené poradenství vytvářet.
- 5.4. Akademie se na dialog mohou připravit i způsobem, že budou mít přehled o příslušných tématech, budou sledovat projednávané záležitosti v jednotlivých fázích politického cyklu, a to pravidelným monitoringem internetových stránek vlády, vytvářením a udržováním kontaktů s ministerstvy a dalšími odpovědnými orgány nebo prostřednictvím účasti politiků na setkáních se členy akademie.
- 5.5. Zapojení akademie do dialogu s politiky vyžaduje výzkumnou a administrativní podporu, což by akademie měly vzít v potaz při vytváření personální a finanční koncepce. (Administrativní pracovníci obvykle pomáhají členům akademie při zajišťování průběhu dialogu vědy s politickou sférou.)

6. Kontakt s politickými činiteli

- 6.1. Akademie by měla navázat styky s politickými činiteli dříve, než bude poradenství potřebovat. Vzájemné kontakty by se měly rozvinout v dobrý vztah, v němž je zřejmé, že se akademie odlišuje od jiných potenciálních poskytovatelů poradenství, kteří na rozdíl od ní mohou postrádat nezávislost a důvěryhodnost.
- 6.2. V situaci, kdy vědci a politici identifikovali daný problém, který vyžaduje poradenství, dostává se dialog do fáze, kdy je třeba společně nalézt rámec problému (viz bod 4.4.). Termín rámec (frame) pochází ze společenských a psychologických věd a označuje filtr, jakým se na problematiku nazírá a jímž se pojímá. Kromě definice problému, které má poradenství řešit, tento rámec zahrnuje:
- povědomí a porozumění souvislostem, jež se k problému váží (společenské, ekologické, hospodářské, politické a jiné),
 - vymezení problému v širších souvislostech,
 - možné předpoklady a porozumění problému,
 - anticipace řešení problému a navržení řešení.
- 6.3. V závislosti na povaze kontaktů s politickými činiteli je třeba diskutovat o detailech poradenství a dohodnout se, jaké jsou role vědeckého poradce a politického činitele. Poradenství může:
- poskytovat přehled o vědeckých poznatcích, které jsou relevantní k dané problematice,
 - implementovat vědecké poznatky, respektive jejich závěry do politického rozhodování,
 - identifikovat možná politická řešení vyplývající z vědecké analýzy,
 - na základě vědecké analýzy navrhnout politické řešení, které pravděpodobně uspěje.
- 6.4. Je vhodné promyslet, s jakou konkrétní složkou státní správy jednat; někdy je vhodnější jednat na vyšší úrovni, jindy naopak se spojit s nižším managementem. Některé záležitosti je relevantní řešit na meziresortní úrovni. V poradenství je důležité vyčkat správného okamžiku (například v meziresortních výborech).
- 6.5. Kontakty s politickými činiteli by měly vyvolávat očekávání a odhodlání k poradenství. Politici, kteří již s vědci diskutovali o problému souvisejícím s poradenstvím, jej pravděpodobně při vytváření politik využijí.
- 6.6. Jestliže politici nereagují na pokusy akademie o navázání vztahů nebo na zasílané zprávy, je třeba do diskuse vstoupit jinými způsoby – například prostřednictvím médií. Relevantní to je zejména v případech, kdy se akademie snaží dostat na pořad jednání téma, o jehož důležitosti nebyla společnost, vyjma akademické obce, informována, například kvůli nedostatečné informovanosti veřejnosti o nejnovějších vědeckých poznatcích.

7. Volba tématu

Volba tématu, k němuž chce akademie poskytovat poradenství, je důležitá a podmiňuje ji následující faktory:

- zájmy politických činitelů, zvláště jde-li v politické agendě o nové téma vyžadující názor vědy nebo o problém, který je vědecky relevantní, ale je složitý, protože názory na něj se různí, nebo když dojde ke střetu zájmů či vyhraněným projevům veřejného mínění,
- zájmy akademie a jejích členů, které jsou vyjádřeny například v doporučení komise, jež má na starosti výběr témat k dialogu, nebo v dalších strategických dokumentech akademie,
- nové vědecké objevy, jež by mohly být pro veřejnost relevantní, které však politici doposud nevzali v potaz,
- expertiza, již má akademie k dispozici; politici mohou vyžadovat expertizy z nejrůznějších oborů včetně ekonomie a společenských věd,
- rozlišovací schopnosti pro posuzování výsledků politického rozhodování; akademie musí zvážit eventuální efekt svého usilí zvláště s ohledem na skutečnost, v jaké fázi politického cyklu se daná záležitost nachází.

Rámcová smlouva mezi Pardubickým krajem a AV ČR z roku 2006 signifikuje úzkou spolupráci Akademie věd s jedním z krajů České republiky, přináší nové možnosti uplatnění výsledků bádání pracovišť Akademie v praxi. Obcím Pardubického kraje zaručuje v konkrétně řešených projektech vysokou odbornost. Na snímku tehdejší předseda AV ČR prof. Václav Pačes a Ing. Roman Linek, 1. náměstek hejtmána Pardubického kraje.

8. Utváření pracovních skupin

- 8.1. Jakmile akademie identifikuje problém, který vyžaduje poradenství, sestaví zpravidla z řad svých odborníků pracovní skupinu, která navrhne koncepci poradenství.
- 8.2. Členové pracovních skupin by měli být jmenováni na základě odborné způsobilosti, kompetence a vynikajících výsledků, které respektují odborníci v daném oboru.
- 8.3. Členové pracovních skupin by měli pojmout svou roli vědeckých poradců jako poskytovatelů objektivního přehledu o stavu problematiky spíše než prosazovat partikulární názory.
- 8.4. V některých oborech je jistý stupeň zaujatosti téměř nevyhnutelný; měly by však být explicitně deklarovány zájmy členů pracovní skupiny. Vedení akademie poté musí usoudit, do jaké míry by zájmy mohly uškodit uvažované integritě poradenství.
- 8.5. Na evropské úrovni by měly pracovní skupiny pro potřeby poradenství zohledňovat názory i obory nezbytné pro získání požadovaného záběru poradenství a rovněž brát na zřetel zeměpisné rozložení EU.
- 8.6. V jiných případech je nezbytné jmenovat do pracovní skupiny vědce, kteří nejsou členy akademie. Ačkoli je tento postup k personálnímu zajištění pracovní skupiny vhodný, měla by se výběru vědců věnovat patřičná pozornost; pověst akademie spočívá v celkové kvalitě a integritě pracovní skupiny.

FOTO: HENK THOMAS, ARCHIV AUTORA

„Trippehuis – sídlo Královské nizozemské akademie věd a umění v Amsterdamu, jež slavila v r. 2008 dvousté výročí od svého založení.“

9. Předseda pracovní skupiny

- 9.1. Předseda pracovní skupiny zásadně ovlivňuje úspěšnost poradenství.
- 9.2. Vhodné a včasné jmenování předsedy může pomoci motivovat další význačné vědce, aby se do pracovní skupiny zapojili.
- 9.3. Předseda pracovní skupiny by měl být odborně způsobilý, měl by mít vůdčí schopnosti, umět spojit odpovědné uvažování se způsobilostí nezaujatě posuzovat fakta. K jeho odpovědnostem patří:
 - koordinovat činnost pracovní skupiny, respektive dbát o kvalitu jejích výsledků a její harmonogram,
 - dbát, aby názory členů pracovní skupiny nebyly považovány za méně důležité,
 - zabývat se názorovými rozdíly a řešit je,
 - vést přehledné záznamy, jak pracovní skupina k doporučení dospěla,
 - reprezentovat pracovní skupinu a podporovat zveřejnění doporučení.

10. Volba přístupu a typy výstupů

- 10.1. Standardním postupem je vytvoření pracovních skupin, které formulují názor v prohlášení nebo ve studii; ty se posléze rozesílají politickým činitelům a veřejnosti. Tyto aktivity se vyznačují rigorózním postupem a významnými výsledky.
- 10.2. Akademie mohou volit z mnoha způsobů přípravy doporučení pro politické činitele a jejich zapojování do dialogu. Volba zpravidla závisí na souvislostech, stupni závažnosti problematiky; některé skutečnosti by se měly zohlednit, například jestli daný problém vzbuzuje kontroverze ve veřejných diskusích a do jaké míry považují odborníci vědecký nálezný za diskutabilní.
- 10.3. Forma dialogu a jeho výstupy často závisí na skutečnosti, zda je kontakt výsledkem vlastní iniciativy akademie, nebo reakcí na poptávku politické obce; ve druhém případě mohou vyvstat tlaky, jež ovlivňují formu dialogu.
- 10.4. Dospějí-li snahy akademie do stavu, kdy s ní politici vedou otevřený a kontinuální dialog a například ustaví „stálé výbory“ expertů pokrývající určité oblasti, může akademie *ad hoc* vytvářet pracovní skupiny vědců a politiků, které budou diskutovat vědecká témata na neformální úrovni.

Halle nad Sálou, sídelní město EASAC, je rodištěm Georga Friedricha Händela. Slavný skladatel byl ve zdejším „dvojkostele“ Blahoslavené Panny Marie na Tržišti nejen pokřtěn, ale hrával v něm i na varhany.

- 10.5. S danou problematikou se někdy musí sami politici podrobněji seznámit. Propojit politickou a vědeckou komunitu lze nejlépe prostřednictvím společných workshopů a seminářů.
- 10.6. Pokud je jedna ze stran vystavena neúměrnému zájmu veřejnosti a médií, dialog tím končí. Pro otevřenost a sdílení informací je třeba vytvářet „chráněný diskusní prostor“ v atmosféře důvěry.
- 10.7. Písemné příspěvky by měly vycházet vstříc předpokládaným potřebám posluchačů. Krátké laické shrnutí je mnohdy přínosnější, protože politikům umožní pochopit klíčové body problematiky. Často užitečně doplní podrobnější studie, jež poskytují důkazní a analytický materiál a mohou zajímat zvláště poradce, kteří odpovídají za vytváření politických analýz.

11. Management otevřenosti: transparentnost a důvěryhodnost

11.1. Otevřeností poradenství se míní, že obsahuje relevantní důkazy a je takto i přijímáno; spadá sem například i otevřené a veřejné připomínkové řízení a ochota naslouchat názorům na danou problematiku.

- 11.2. Transparentnost znamená, že se během přípravy stanoviska nevyskytly nejasnosti ani osobní zájmy účastníků.
- 11.3. Chceme-li dospět k efektivnímu dialogu, který prohlubuje důvěru mezi vědeckou a politickou komunitou, měly by být otevřenost a transparentnost normou. Pokud by však norma byla v rozporu s režimem utajení, například v záležitostech národní bezpečnosti, je třeba usilovat o „pragmatickou rovnováhu“ a podat vysvětlení, aby byla důvěra zachována.
- 11.4. Jiným důvodem pro přijetí politiky otevřeného a transparentního procesu je snaha zajistit projednání záležitostí zatížených předsudky. I když může být obtížné zajistit nezaujaté poradenství, v transparentním procesu je zřejmé, jak se stanovisko formulovalo a které strany se do jeho tvorby zapojily.

Lisabonskou akademii věd založila roku 1779 portugalská královna Marie I. V roce 1838 přesídlila do budovy bývalého františkánského kláštera, v níž se nalézá jedna z nejvýznamnějších knihoven v zemi s více než milionem knih, třemi tisíci rukopisů a unikátními prameny k objevům prvních evropských mořeplavců.

12. Konsenzus nebo pluralita závěrů?

- 12.1. Konsenzuální názor akademie do politického procesu přispívá; proto by se mělo usilovat o dořešení vědeckých nesrovnalostí, které mohou vyvstat během vytváření doporučení. V ideálním případě mohou průvodní diskuse pomoci objasnit názory a poskytnout nové pohledy.
- 12.2. Hledání konsenzu by se však nemělo dít na úkor legitimních menšinových názorů nebo za cenu kompromisů, kvůli nimž by zněl výsledný text příliš obecně. Vhodnější je zjistit, v jakých oblastech panuje shoda a kde naopak neshody. Výčet bodů, v nichž vědecká obec ke shodě nedospěla, může být pro politiky přínosný, zvláště je-li k němu připojeno hodnocení důsledků těchto neshod pro politické rozhodování a případný návrh jejich řešení.
- 12.3. Proces osvojení a přijetí výsledku poradenství podpoří, když si akademie pro posuzování důkazního materiálu a názorů vzatých v potaz stanoví pravidla ať již je zvolen konsenzuální přístup, či nikoli.
- 12.4. Mělo by být jasně uvedeno, jestli se doporučení nabízená politickým činitelům vytvářela konsenzuálním způsobem, nebo představují většinový názor.

13. Jednání o rizicích a pochybách

- 13.1. V rozhodnutí, které je vědecky podloženo, jsou vždy přítomny pochyby. Zásadní úlohou poradenství je vysvětlit tyto pochyby a jejich důsledky pro politické rozhodování. Poradci se musejí pohybovat mezi dvěma protipóly: nadsazeným zdůrazňováním limitů poznání, nebo příliš sebejistým poradenstvím. (Nejistoty vystihuje motto *Politikům buď nápomocný, ale přitom zůstaň vůči vědě poctivý – Be helpful to the policy-makers but true to the science.*) Je třeba odolat tlakům politických činitelů na vydávání prohlášení, které nelze vědecky potvrdit.
- 13.2. Pokud vědeckí poradci identifikují a popisují nejistoty, musí reflektovat meze vlastní analýzy daného problému.
- 13.3. Politici se zabývají složitými přírodními a společenskými systémy, v nichž bývá vysoká míra nejistoty vědeckého poznání. I v těchto případech může vědecký poradce objasnit, kam sahají možnosti vědy, a ukázat, jak určitý systém funguje. Řešení těchto situací vyžaduje nejen součinnost vědeckých poradců a politických činitelů, ale i dalších zainteresovaných stran.
- 13.4. Vědecké poradenství může obsahovat i hodnocení rizika, například individuální škody, nebo že určité politické opatření nebude účinné. Poradci by si měli uvědomovat, že jednotliví účastníci mohou vnímat rizika odlišně a že mohou být v závěrečném hodnocení užitečné různé perspektivy. Pojednáváme-li o vědecké analýze rizika, musí se objasnit její meze.

14. Udržení kvality

- 14.1. Platí obecná zásada, že by poradenství mělo podléhat hodnocení *peer review*; mělo by zahrnovat:
- hodnocení vědeckých kvalit práce,
 - hodnocení komplexity analýzy, například pokrývá-li škálu názorů,
 - hodnocení aktuálnosti poradenství; tj. reaguje-li na otázky politiků, aby bylo doporučení při tvorbě politiky využitelné.
- 14.2. Je vhodné, když akademie hodnotitelům poskytne formulář s vyjmenovanými nejdůležitějšími aspekty, které by měly být zohledněny.
- 14.3. Pokud nelze hodnocení *peer review* vypracovat, například z obavy před vyzrazením státního tajemství nebo z časových důvodů, měly by se interně dokumentovat již učiněné kroky, aby byla splněna výše zmíněná kritéria hodnocení kvality.
- 14.4. Kvalita poradenství spočívá v kompetentnosti poradců. Doporučuje se proto, aby si akademie propracovaly systém, podle něhož budou členové akademie do poradenství zapojeni.
- 14.5. Monitorování a hodnocení přijetí a vlivu poskytovaného poradenství může akademiím pomoci vyhodnotit přínos poradenské činnosti, dokumentovat způsob, jak je s jejími výsledky naloženo, a zhodnotit vliv na politiku. Lze toho dosáhnout následnou komunikací s politiky a dalšími účastníky.

FOTO: ROBERT ŽIKA, ARCHIV AUTORA

15. Zapojení veřejnosti a dalších účastníků

- 15.1. V souladu s hlavní zásadou – otevřeností – by i další zainteresované strany měly mít příležitost přispět do dialogu vědy s politiky. Takové zapojení, je-li dobře realizováno, může podporovat osvojení a přijetí poradenství. Konečným cílem by měla být schopnost vytvářet vnitřně soudržné poradenství a následně i efektivnější politiku.
- 15.2. V určitých formách dialogu, na němž participují zainteresované strany, se vyskytují nejrůznější zájmy; politická reprezentace nebude v některých situacích hovořit přímo a otevřeně za přítomnosti veřejnosti a médií.

Vítězný oblouk na lisabonském Obchodním náměstí s jezdeckou sochou portugalského krále Josefa I. Reformátora, vnuka císaře Leopolda I. Odsud vyplouvali první evropské mořeplavci objevovat Nový svět.

15.3. Otevřené výzvy k účasti na přípravách expertiz či v připomínkovém řízení publikované na webových stránkách akademie nemusejí vzbuzovat ohlas. Mělo by se proto zvážit, zda aktivnější účast nestimulovat jiným způsobem.

15.4. Na exponovaná politická témata může mít každá strana jiný názor a pojmát je v odlišném ideovém rámci. Pro složité systémy, které jsou často předmětem politických zásahů, je charakteristická vysoká míra neshody a nejistoty. Ostatní typy poznání vycházející například z lokálních nebo kontextuálních souvislostí mohou doplňovat poznání vědecké.

FOTO: ROBERT ZIKA, ARCHIV AUTORA

Belgickou akademii věd založila v r. 1772 Marie Terezie. V současnosti sídlí v paláci, který byl původně postaven pro Viléma I. Nizozemského, který po porážce Napoleona I. Bonaparta vládl až do roku 1830 také Belgii a do roku 1840 i Lucembursku. Jeho stavbou byl v roce 1815 pověřen architekt Charles Vander Straeten.

16. Mezinárodní spolupráce a sdružení

16.1. Spolupráce, jejímž cílem je vytvořit vědecky podložené poradenství, je zapotřebí v těchto případech:

- politické téma se týká více zemí,
- věda nastolí nové téma, které je pro některé země relevantní,
- existují mezinárodní politické organizace, jimž je vědecky podložené poradenství určeno.

16.2. Akademie by měly při poradenství politikům vyhledávat kvalitní a relevantní informace v jiných jazycích; jde o příležitost pro sdružení akademií ať již na evropské nebo mezinárodní úrovni, aby se účastnily připomínkového řízení.

16.3. Jelikož akademie sdružují vynikající a nezávislé vědce, mají předpoklady pro mapování terénu (horizon scanning), vyhledávání hraničních vědeckých aktivit svých kolegů, které mohou být pro společnost, a tudíž i pro politiky, relevantní.

17. Další zdroje, z nichž lze čerpat

Akademie věd Berlín-Braniborsko, 2008. *Leitlinien der Politikberatung.*

http://www.bbaw.de/service/publikationen-bestellen/manifeste-undleitlinien/BBAW_PolitischeLeitlinien.pdf.

Evropská komise, 2002. *Communication from the Commission on the collection and use of expertise by the commission: Principles and guidelines: Improving the knowledge base for better policies.* Commission of the European Communities Brussels, 11. 12. 2002 COM(2002) 713 final. http://ec.europa.eu/governance/docs/comm_expertise_en.pdf.

Evropská komise, 2010. *Communicating research for evidence-based policy making: A practical guide for researchers in socio-economic sciences and humanities.* Directorate General for Research.

http://ec.europa.eu/research/social-sciences/pdf/guide-communicating-research_en.pdf.

Kanadská vláda, 2000. *A framework for science and technology advice: principles and guidelines for the effective use of science and technology advice in government decision making.*

<http://dsp-psd.pwgsc.gc.ca/Collection/C2-500-2000E.pdf>.

Švýcarská akademie umění a věd, 2011. *Scientific Policy Advice. Recommendations of the Swiss Academies of Arts and Sciences for Researchers.* <http://www.swiss-academies.ch/en/index/Aktuell/News.html>.

Britský vládní úřad pro vědu, 2011. *Code of Practice for Scientific Advisory Committees.*

<http://www.bis.gov.uk/assets/goscience/docs/c/11-1382-code-ofpractice-scientific-advisory-committees.pdf>.

Britský vládní úřad pro vědu, 2010. *Principles of scientific advice to government.*

<https://www.gov.uk/government/publications/scientific-advice-to-government-principles>.

Britský hlavní vědecký poradce, 2010. *The Government Chief Scientific Adviser's Guidelines on the Use of Scientific and Engineering Advice in Policy Making.* UK Government Office for Science.

<http://www.bis.gov.uk/assets/bispartners/goscience/docs/g/10-669-gcsaguidelines-scientific-engineering-advice-policy-making.pdf>.

EASAC – Expertní radu evropských akademií tvoří národní akademie věd členských států Evropské unie. Umožňuje vzájemně spolupracovat při poskytování poradenství evropským politickým činitelům. Kolektivní hlas evropské vědy je tak lépe slyšet.

Akademie sdružené v Expertní radě spolupracují na poskytování nezávislého, odborného, fakty podloženého poradenství o vědeckých aspektech veřejné politiky těm, kdo jsou politicky aktivní či ovlivňují dění v evropských institucích. EASAC čerpá ze zkušeností členských akademií a jejich sítí a má přístup k tomu nejlepšímu z evropské vědy. Její názory nejsou komerčně ani politicky předpojaté, její činnosti otevřená a transparentní. Expertní rada si předsevzala poskytovat poradenství, které je srozumitelné, relevantní a aktuální.

- *Academia Europaea*
- *ALLEA – Federace evropských akademií*
- *Královské akademie věd a umění Belgie*
- *britská Královská společnost*
- *Bulharská akademie věd*
- *Akademie věd České republiky*
- *Královská dánská akademie věd a vzdělanosti*
- *Estonská akademie věd*
- *Rada finských akademií*
- *francouzská Akademie věd*
- *Královská irská akademie*
- *italská Národní akademie Lincei*
- *Lotyšská akademie věd*
- *Litevská akademie věd*
- *Maďarská akademie věd*
- *Německá akademie věd Leopoldina*
- *Královská nizozemská akademie věd a umění*
- *Norská akademie vědy a vzdělanosti*
- *Polská akademie věd*
- *Lisabonská akademie věd*
- *Rakouská akademie věd*
- *Rumunská akademie*
- *Aténská akademie*
- *Slovenská akademie věd*
- *Slovinská akademie věd a umění*
- *Španělská královská akademie věd*
- *Královská švédská akademie věd*
- *Švýcarská akademie věd*

Další informace naleznete na www.easac.eu.

Anglickou verzi *Principů* naleznete na http://www.easac.eu/home/policy_dialogue.html.

Překlad Robert Zika, Kancelář AV ČR

FOTO: ROBERT ZIKA, ARCHIV AUTORA

Brána do Atlantiku v Lisabonu